

Motion till riksdagen 2021/22:4451

av Johan Pehrson m.fl. (L)

med anledning av prop. 2021/22:133 En samlad straffrättslig terrorismlagstiftning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta minimistraff för terroristbrott och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kriminalisering av förberedelse till resa för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om finansieringsbrottet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den öppna demokratin måste värnas. Terrorismen är ett grundläggande hot mot demokratin, det öppna samhället och enskilda människors liv och trygghet.

Det extremistiska våldet och terrorismen kan slå urskillningslöst, t.ex. mot de människor som råkar befinna sig på en plats när våldshandlingen utförs, men det kan också vara riktat mot människor och grupper som utpekats som motståndare. Konstnärer, författare, journalister och opinionsbildare kan hotas och utsättas för brott för det de skriver, gör och säger. Judar, muslimer, hbtq-personer, människor med mörk hudfärg eller människor från andra länder kan vara måltavlor för det de är.

Arbetet mot terrorism är tätt sammanflätat med arbetet för att förebygga och motverka radikaliserings till våldsbejakande extremism. Den våldsbejakande extremismen hotar såväl demokratins institutioner som människors liv och frihet. Därför behövs långsiktiga och uthålliga insatser, vad gäller både att förhindra och bekämpa brottsliga handlingar och att förebygga våldsbejakande extremism.

Drygt 2 000 personer bedöms enligt Säkerhetspolisen finnas inom den våldsbejakande islamistiska miljön. Ytterligare sammanlagt omkring 1 000 personer bedöms finnas inom den högerextremistiska respektive vänsterextremistiska miljön. Ökad upp-

märksamhet bör också riktas mot problemet med s.k. ensamvargar, som visserligen kan drivas av politiska motiv men inte tillhör något fast nätverk.

Terrorism är inte något som kommer utifrån. Även om flera internationella terroriströrelser har förankring på svensk mark, och terrordåd riktade mot svenskar och svenska mål har begåtts av utländska aktörer, är våldsbejakande extremism och terrorism också en inhemsk företeelse. Från svensk mark har terrordåd i andra länder planerats och initierats.

Sverige var det europeiska land efter Belgien från vilket flest människor per capita reste för att strida för den islamistiska terrorrörelsen IS. Cirka 300 svenskar reste under de gångna åren till Syrien eller Irak för att ansluta sig till IS eller andra terrorgrupper eller för att på annat sätt ge stöd åt IS terroristiska statsbygge. Sverige är ett av de länder i Europa som, i förhållande till sin befolkning, har varit en särskilt stor rekryteringsbas.

Sverige måste förstärka sitt arbete på flera plan. Vi behöver fortsätta ett långvarigt arbete för att motverka radikaliserings- och våldsbejakande rörelser, bedriva underrättelsearbete rörande dessa grupperingar och ingripa för att hindra ny terrorrelaterad brottslighet. Alla ansträngningar måste ske för att de som begått terrordåd utomlands ställs inför rätta. Rättsstatens principer ska upprätthållas.

Arbetet mot terrorism och radikaliserings- och våldsbejakande extremism handlar inte bara om lagar. Ska vi effektivt få människor att vända extremismens ryggen och inte lockas in i den våldsbejakande spiralen måste lokalsamhället rustas. Så kan terrorismens drivkrafter hållas tillbaka och demokratin värnas.

Den proposition som nu ligger på riksdagens bord behandlar enbart den straffrättsliga regleringen. I denna motion avgränsar vi oss därför till dessa frågor. Liberalernas bredare politik för att motverka och bekämpa terrorism och våldsbejakande extremism – bl.a. genom myndigheternas arbete, informationsdelning mellan olika aktörer, förebyggande insatser från socialtjänst och internationell samverkan – återfinns i vår kommittémotion 2021/22:3984.

Straffskalan för terroristbrott

I propositionen föreslås vissa straffskärpningar för terrorismanknutna brott, vilket är välkommet. Bland annat höjs maximistraffet för samröre med en terroristorganisation. Vidare höjs straffmaximum för brott av normalgraden och straffminimum för grovt brott gällande finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, rekrytering till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet samt utbildning för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet.

Liberalerna är däremot kritiska till att inte minimistraffet för själva terroristbrottet höjs. I dag är minimistraffet fyra års fängelse för brott av normalgraden och två års fängelse för ett terroristbrott som är mindre grovt. Med tanke på de mycket stora faror som terroristbrott utgör för enskilda människor liksom för samhället i stort anser Liberalerna att minimistraffet bör ligga högre.

Kriminalisering av förberedelse till resa för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet

Förberedelse till resa för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet är i dag inte kriminaliserat, och regeringens proposition innebär ingen ändring i den delen. Detta är en lucka i lagstiftningen som bör täppas till. Även om bevisföringen är mer komplicerad vad gäller förberedelse till brott är det samtidigt angeläget att kriminaliseringen fyller sitt avsedda syfte att förhindra resor för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet.

En invändning som förekommer är att den tidiga fullbordanspunkten för själva brottet gör att en kriminalisering i förfältet skulle träffa förhållandevis få situationer. Det är visserligen sant, men i just de situationerna skulle en kriminalisering dock vara av stor betydelse. Särskilt gäller detta möjligheten att tillfälligt dra in passet för en person som misstänks för ett brott. Om även förberedelse till resa för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet kriminaliseras kan passet eller motsvarande resehandling tillfälligt återkallas för den brottsmisstänkte och en resa därmed hindras i ett tidigare stadium.

Finansieringsbrottet

Liberalerna välkomnar att finansieringsbrottet (finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet) får en breddad konstruktion och att fler brott ska räknas som grovt brott. Detta är angeläget eftersom finansiering med större belopp kan ge förutsättningar för omfattande brottslighet. Den tidigare konstruktionen har t.ex. inte haft tillräckligt högt straffmaximum för storskalig finansiering av resor för terrorism. Liberalerna anser dock att det är viktigt att rättspraxis av finansieringsbrottet följs upp noggrant, så att eventuella straffskärpningar kan göras om straffskalorna inte får tillräckligt genomslag i rättstillämpningen.

Johan Pehrson (L)

Maria Nilsson (L)

Lina Nordquist (L)

Gulan Avcı (L)

Christer Nylander (L)

Mats Persson (L)

Allan Widman (L)